

ἀπὸ τῶν ταπεινῶν τοῦ θόλων κρεμαμένης κανδύλας, καὶ ὁ πούς του προσέκρουσεν εἰς μαλακόν τι ἀντικείμενον καὶ πνιγρὰ ἀναθυμίασις τοῦ ἐκλείσει τὴν ἀναπνοήν. Ἐκάλυψεν ἐπὶ μικρὴν διὰ τῆς χειρὸς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἵνα τοὺς συνειθίσῃ εἰς τὸ σκότος, ἀλλὰ καὶ πάλιν οὐδὲν κατώρθωσε νὰ διακρίνῃ ἢ ἄμορφόν τινα σῶρον πραγμάτων οὐδὲν ἐχόντων σχῆμα. Τέλος, μόλις ἀναπνέων, διάτι, ὅσῃ προυχώρει, ἢ δυσώδης ἀναθυμίασις ἀνεδίδοτο ὅλον ἐν βαρυτέρᾳ, ἐπλησίασεν εἰς τὴν κάλλιον φωτιζομένην ὑπὸ τῆς κανδύλας γωνίαν τοῦ ἐκκλησιδίου καὶ διέκρινε τότε πρῶτον ὅτι ὁ πρὸ αὐτοῦ ἄμορφος καὶ δυσώδης σῶρος ἦτο σῶρος πτωμάτων. Ὡ! φοβερὰ ὑπῆρξεν εἰς αὐτὸν ἡ στιγμή ἐκείνη. Ἰππισθοδρόμησεν ἐν βῆμα, ἢ κόμη του ἀνωρθώθη, ἔγεινεν ὠχρὸς, ὅπως θὰ ἦσαν ὠχρὰ τὰ πρὸ αὐτοῦ πτώματα ἂν δὲν ἦσαν πτώματα χολερικῶν, καὶ ἡ καρδία του ἐσταμάτησε πρὸς στιγμήν. Πλὴν εὐθὺς ἀμέσως τὸ αἷμά του ὅλον ἀνέρρευσεν εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἠσθάνθη ὀρμητικῶς σφυζούσας τὰς μήνιγγάς του, καὶ φρικώδης διαλογισμὸς διέδραμεν ὡς ἀστραπὴ τὴν διάνοιάν του.

— Ἄν τυχὸν μεταξὺ τῶν πτωμάτων ἐκείνων ἦτο καὶ . . .

Ὡ! ἐφοβήθη νὰ τελειώσῃ τὸν συλλογισμὸν του.

Τίς οἶδε ποῖον προσφιλές ἦν ἐφαντάσθη ὑπὸ τὸν σῶρον ἐκείνον . . .

Ἀνεζήτησεν εἰς τὸν εὐρὺν θύλακα τοῦ ἐπενδύτου του κυτίδα φωσφόρων, καὶ ἀνῆψε μικρὸν κηρίον, ὅπερ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐντὸς μικροῦ σάκκου περιέχοντος τὴν ἀναγκαῖα τῆς ὁδοιπορίας.

Ἄς ἰδῶμεν τὴν κἄν τὴν μορφήν τοῦ ὁδοιπόρου εἰς τὴν ἀμυδρὰν λάμπιν τοῦ κηρίου του. Ὡ! εἶνε ὁ Παῦλος. Ἰδέτε, ἰδέτε, πῶς ἐξετάζει παραφόρως τὰς διεστραμμένας ὑπὸ τοῦ θανάτου ἐκείνας ὄψεις. Δαίμονα τοῦ ἄδου θὰ τὸν ἐξελάμβανέ τις, ἂν τὸν ἔβλεπεν εἰς τὴν στάσιν του ἐκείνην, ἀνεγείροντα τὰ ἀπεσκληρυμένα καὶ ἀποσυντιθέμενα πτώματα, πλησιάζοντα τὸ κηρίον του εἰς τὰς μελανὰς τῶν μορφῶν καὶ ἀφίνοντα πάλιν αὐτὰ νὰ ἐπαναπίπτουν βαρέως ἐπὶ τῶν ἄλλων πτωμάτων.

Ἠγγίζεν ἤδη σχεδὸν εἰς τὸ τέλος τῆς καταθρονοῦ αὐτῆς ἐπιθεωρήσεώς του καὶ ἠτοιμάζετο νὰ σβύσῃ τὸ κηρίον του καὶ ν' ἀπέλθῃ, εὐχαριστημένος τοῦλάχιστον ὅτι δὲν εἶχεν εὖρει ὅ,τι σατανικὴ τις φωνὴ τῷ εἶχε πρὸ μικροῦ ψιθυρίσει, ὅτε σταματᾷ αἰφνης πρὸ τινος γυναικείας μορφῆς, ἢ χεὶρ του τρέμει σπασμωδικῶς, τὸ κηρίον πίπτει ἀπὸ τῆς χειρὸς του καὶ σβύνει· τὸ ἀναζητεῖ μεταξὺ τῶν πτωμάτων, πλὴν εἰς μάτην· οὐδὲν κατορθοῖ ν' ἀνεύρῃ ἐντὸς τοῦ σκότους ἐκείνου, ὅπερ ἐπηύξανεν ἔτι καὶ ἡ ἰδία αὐτοῦ σκιά, κύπτοντος καὶ παρεμποδίζοντος οὕτω τὸ ἀνωθεν ἐκπεμπόμενον ἀμυδρὸν φῶς τοῦ κανδυλίου. Λαμβάνει πάλιν ἐν φωσφόρον, τὸ ἀνάπτει καὶ προσεγγίζει εἰς τὴν κυανωπὴν του λάμπιν τὴν μίαν χεὶρα τοῦ πτώματος. Εἶνε λευκὴ καὶ ὡραία χεὶρ νεανίδος, ἣν δὲν ἀπεμελάνωσεν ἔτι ὁ θάνατος, ἀλλ' οἱ δάκτυλοί της δὲν φέρουσι τίποτε. Ἀφίνει αὐτὴν τὴν χεὶρα, πλησιάζει τὸ μέχρι τῆς ἄκρας του καὲν ἤδη φωσφό-

ρον καὶ κείον πλέον καὶ αὐτὸς τοὺς τρέμοντας δακτύλους τοῦ Παύλου, εἰς τὴν ἄλλην χεὶρα τοῦ πτώματος, καὶ βλέπει εἰς τὸν μικρὸν δάκτυλόν της μικρὸν μέλαν δακτυλίδιον.

Ὡ! . . . ποία κραυγὴ διέβηκε τὰ στήθη τοῦ Παύλου! . . .

ἦτο τὸ πτώμα τῆς Σοφίας του.

IX

Ὅσοι ἦσαν εἰς τὸν Πόρον τὸ θέρας τοῦ 1855 θὰ ἐνθυμῶνται ἴσως δυστυχῆ τινα νεανίαν, ρικνὴν ἔχοντα γέροντος μορφήν, μακρὸν, ἠμίλευκον καὶ ἀτημέλητον πώγωνα, περιπατοῦντα συνήθως εἰς τὸ παράλιον μὲ τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκια τοῦ ἐπενδύτου του, καὶ χαμαὶ ἀτενίζοντα πάντοτε τὸ ἐσβεσμένον καὶ ἀπλανές του βλέμμα.

Ὅσοι δὲ ἦσαν εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 1850 καὶ εἰς τὸν Πόρον τὸ 1855, κ' ἐνθυμοῦντο τὸν ὡραῖον ἐκείνον καὶ μελαγχροινὸν νεανίαν, ὅτε ἔβλεπον τὸν πρῶτον αὐτὸν γέροντα, ἐδυσκολεύοντο νὰ τοὺς ταυτίσωσι καὶ τοὶ πολλὰς ἀνεύρισκον μεταξὺ τῶν ὁμοιότητος.

Καὶ ὁμως, . . . κ' ἐκείνος ἦτον ὁ Παῦλος, καὶ αὐτὸς ἦτον ὁ Παῦλος! . . .

Ὅτε, τὴν ἐπαύριον τῆς φοβερῆς νυκτὸς τοῦ παρεκκλησίου, τὸν εἶρον, τὸν ἐγνώρισαν καὶ τὸν προσεκάλεσαν νὰ λάβῃ κατοχὴν τῆς ἐσφραγισμένης οἰκίας του, καθόσον ἡ μήτηρ του, τῷ εἶπον, εἶχεν ἀποθάνει πρὸ τριῶν ἡδὴ ἑβδομάδων, ἐγάλασε μόνον σπασμωδικῶς κ' ἔμεινεν ἀπαθέστατος.

Μήπως εἶχε καὶ δεύτερον λογικὸν νὰ χάσῃ διὰ τὴν μητέρα του;

ΛΗΓΕΛΟΣ.

ΣΚΩΛΗΚΟΤΡΟΦΙΑ

(Συνέχεια. Ἰδε Φυλλάδ. 270.)

—000—

ΣΤ'.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν Κινεζικῶν μεταξῶν ἐν Ἑυρώπῃ εἶναι ζήτημα τόσῳ σπουδαῖον σήμερον, ὥστε ὑπερβολὴ δὲν εἶναι, ἂν εἰπώμεν, ὅτι τὸ οὐσιῶδες τῆς καλῆς ἢ κακῆς εἰσοδείας ἤρchiσε νὰ ἐνδιαφέρῃ ὀλιγώτερον τὸν περὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ ἀσχολούμενον, καὶ προπάντων τὸν κερδοσκοπὸν τῆς Κίνας μετὰ τὴν εὐκολωτέραν συγκοινωνίαν τῆς Κίνας μετὰ τὴν Ἑυρώπην.

Ὅτε ἡ γθοροποιὰ τόσος ἤρchiσε νὰ μαστίλῃ τὸ ἐργατικὸν ζῶνσιον, καὶ ἡ Ἑυρώπη ἔχαρε κατ' ἔτος νέα ἑκατομμύρια, συγχρότως δ' ἔβλεπε σηματοδοτούμενον ἐν τῇ παραγωγῇ κερδῶν, ὅπερ αὐτῶν πάντοτε ἠθέλε καταρτῆσαι δυσοικονομητορ, οἱ Ἑυρωπαῖοι ἐστρεψάν τὰ βλέμματα πρὸς τὰς χώρας, ὅσας τὸ νόσημα δὲν εἶχε προσβάλει. Ἡ Κίνα ἦτο βρῦσις ἰκανὴ ἵνα πληρώσῃ ὅ,τι ἡ καταστρεπτικὴ ἐπιδημία εἶχεν ἀρπάσει.

Μηδαμική ἢ ἡ εἰσαγωγή τῶν Κινεζικῶν μεταξῶν ἐν Εὐρώπῃ πρὸ τοῦ 1853. Ἡ Γαλλία προπάρτων ὀλίγα δέματα ἐλάμβανε, καὶ ταῦτα ἐπλήρουεν εἰς τιμὰς ἐντελείς· εἶχεν ἐκ τῆς Περσίας ὄσας δευτερευούσης ποιότητος μετάξας ἤθελε, καὶ μηδεμίαν ἀνάγκην ἐλάμβανε τῶν Κινεζικῶν, ὁμοίας περίπου ποιότητος μετὰ τὰς Περσικάς. Ἄλλως τε καὶ ἡ εἰσοδία τῆς ἦτο τότε τοσαύτη, ὥστε μικρὰν ἀνάγκην ἐλάμβανε ξένων μεταξῶν, δευτέρας πρὸ πάντων ποιότητος· καὶ ἡ κατανάλωσις δὲν εἶχε τοσοῦτον ἐπεκταθῆ, ὅσον μετὰ τὸ δευτέρον ἡμῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος· καὶ αἱ μετὰ τοῦ Οὐρανίου κράτους σχέσεις ἦσαν τόσῳ περιωρισμέναι, ὥστε τῆς ἀποστάσεως ἢ ἔκτασις καὶ τῶν συγκοινωνιῶν ἢ σπάνις ἐμπόδιζον ἕκαστον τοῦ γὰρ ἔλθῃ εἰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς μετὰ χώρας τόσῳ μεμακρυσμένης, ἐνῶ ἐξ ἄλλης πλησιεστέρας ἐδύνατο γὰρ πορισθῆ ἕκαστον τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀνάγκην.

Μετὰ τὸ 1853, ὅτε ἐνέσκηψε τὸ νόσημα εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ Κίνα ἤρχισε βαθμηδὸν γὰρ στέλλῃ πρὸς αὐτήν. Ἡ Γαλλία εἰσήγαγε 35 ἑκατομμυρίων φράγκων κινεζικὰ μεταξία τὸ 1854, 75 κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος, 90 περίπου τὸ 1856, 105 τὸ 1857, 125 τὸ 1858, 140 τὸ 1859, καὶ ἔφθασεν εἰς 162 ἑκατομμύρια τὸ 1860. Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ εἰσαγωγή τῶν ἰδίων μεταξῶν, σπουδαιότερα τῆς ἐν Γαλλίᾳ, ὑπολογίζεται κατὰ μέσον ὄρον εἰς 55,000 δέματα κατ' ἔτος πρὸ τινῶν ἐνιαυτῶν. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι θέλουσι προβαίνειν κατ' ἔτος ἀξάνοντες, διότι ἡ Κίνα εἶναι ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τοῦτο πηγὴ ἀνεξάντλητος· δὲν θέλει δὲ στηρεῦσαι εἰμὴ ἀν βελτιώσεις τῶν εἰσοδίων ἐν Εὐρώπῃ καταστήσῃ περιττὴν βαθμηδὸν τῶν Κινεζικῶν μεταξίων τὴν εἰσαγωγήν, ἢ πρὸς τὸς τῆς ἀσθενείας ἐν Κίνᾳ ἀκρωτηριάσῃ τὴν παραγωγήν.

Ἐλευσαν ἑκατὸν ἑκατομμυρίων φράγκων μεταξίαι ἐν Γαλλίᾳ, ἀφ' οὗ τοῦ νόσημα ἤρχισε γὰρ δεκαετίῃ τὴν παραγωγήν τῆς; Τῇ ἀπέστειλεν ἑκατὸν πενήκοντα ἢ Κίνα ὑπολογιστέρας δὲ τῆς ἀξίας κατ' ἀναλογίαν τῆς ποσότητος, τὰ 150 ταῦτα ἑκατομμύρια ἀξίζουν τοῦλάχιστον τὰ 400, ὧν εὐτερέθη ἡ Γαλλικὴ σκωληκοτροφία. Ἐκαστὸν Ἀγγλικὸν ἀτμοπλοῦν τῆς γραμμῆς τοῦ Ἰορὲλ, ἐρχόμενον εἰς Μασσαλίαν, φέρει 200 — 300 δέματα τοιούτων μεταξῶν, τὰ πλεῖστα στελλόμενα κατ' ἐνθεῖαν εἰς τὰ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ μεταξουργεῖα.

Οἱ λέγοντες ὅτι διὰ τῶν Κινεζικῶν μεταξῶν, ποιότητος οὐσιαστικῶς διαφερούσης τῆς τῶν Γαλλικῶν, δὲν συμπληροῖ ἡ Γαλλία τὸ τῆς λεπτῆς ποιότητος ἔλλειμμα, διὸ καὶ πάντῳ πάντοτε ἔλλειψεν τῶν ἐξαιρετικῶν ποιότητος μεταξῶν τῶν διαπαρωμένων εἰς τὰ λεπτῆς ὕφους ἐργόχειρα, δὲν ὑπελόγησαν ὅτι ὅταν αἱ τιμαὶ τινος ἐμπορεύματος καταρτήσῃσι ὑψηλαί, αἱ δευτέρας καὶ τρίταις ποιότητες εἶναι μᾶλλον τῶν πρώτων ἐπιζήτητοι,

τοῦ ἀνθρώπου διδομένου εἰς ταύτας διὰ τῆς τιμῆς τὸ μέτρον καὶ ἀναπληροῦντος δὲ αὐτῶν τὰς ἀνάγκας του. Ἡ Γαλλία δαπανῶσα σήμερον 500 ἑκατομμυρίων μεταξῶν καταναλωσκει 875 δευτέρας καὶ τρίτης ποιότητος, 125 δὲ μόνον πρώτης· ἡ ἀναλογία αὐτὴ ὅμως ἤθελεν εἶσθαι διάφορος, ἀν αἱ τιμαὶ ἦσαν οἵαι πρὸ τοῦ 1853, τότε τὸ ἡμισυ τοῦ καταναλωσθέντος ποσοῦ ἤθελε σβῆσθαι ἐκ λεπτῶν ποιότητων.

Ὅταν δὲ ἐντὸς ὀλίγου παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἦδη Ἀγγλικὴν, ἡ ἀτμοπλοικὴ ἐταιρεία τῶν Ἀυτοκρατορικῶν διαπορθμεύσεων ἀρχίσῃ τὴν μετὰ τῆς Κίνας γραμμὴν τῆς, καὶ ἐκτὸς τῆς αὐξήσεως τῶν μέσων τῆς ἀποστολῆς, ὁ συναγωνισμὸς τῶν δύο ἐταιρειῶν μετριάσῃ τὰ σήμερον ὑπέρογκα ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς, ἡ εἰσαγωγή τῶν Κινεζικῶν μεταξίων ἐν Γαλλίᾳ θέλει εἶτι μᾶλλον ἀναπτύχθῃ· διότι, τὸ εἶπομεν ἀνωτέρω, ἡ Κίνα δύναιται γὰρ χορηγήσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην οἰομένηποτε ποσὸν ἢ θέλει ζητήσῃ αὐτήν.

Κατὰ τῶν Περσικῶν ἰδίως μεταξῶν ἡ εἰσαγωγή τῶν Κινεζικῶν ἐστὶν διαγωνισμὸν ἀξίων λόγων· τὸ σχεδὸν ὅμοιον τῆς ποιότητος τῶν δύο τούτων μεταξῶν, τὸ μετριώτερον τῆς τιμῆς τῶν δευτέρων κατ' ἀναλογίαν τῆς τῶν πρώτων, καὶ αἱ διὰ τὴν εἶτι σπάνις τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας μεγαλήτεροι προσγγιχόμενοι ὠφέλειαι, ἰδοὺ τρεῖς ἐκ τῶν πολλῶν σπουδαῖοι λόγοι ἀκρωτηριάσαντες τὴν ἐν Γαλλίᾳ κατανάλωσιν τῶν Περσικῶν μεταξῶν πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἐτῶν. Ἐτερος σπουδαῖος ἐπίσης λόγος εἶναι ὅτι οἱ Γάλλοι μεταξουργοὶ, προΐδοντες ὅτι ἡ Κίνα εἶναι τοῦ λοιποῦ τὸ εὐρύτερον καταφύγιόν των, κατέβαλον φρονητικὰς ἀξίας λόγου πρὸς τὴν ἐντελεστέραν ἀναπήρισιν τῶν μεταξῶν τῆς, διὸ τὴν εὐρίσκουν σήμερον ὠφελιμωτέραν τῆς τῶν Περσικῶν.

Ἴδου ἐν συνόψει ποῖον σπουδαῖον διαγωνισμὸν ἤγειρε, καὶ μεγαλήτερον εἶναι προωρισμένη γὰρ ἐγείρη ἐν Γαλλίᾳ, ἡ εἰσαγωγή τῶν ποιότητων τούτων ἀπέναντι τῆς τῶν ἄλλων μεταξῶν καταναλώσεως. Τὸ ζήτημα τῆς ἐπιτυχοῦς ἢ δυστυχοῦς εἰσοδείας, τὸ εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω, κατέστη ἔκτοτε ζήτημα δευτερεύον. Ἦδη δ' ὅποτε τὸ Οὐρανίου Κράτος θ' ἀρχίσῃ γ' ἀνοίγει εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον τὰς τέως κεκλεισμένας θύρας του, τὸ μεταξοφόρον ρεῦμα, τὸ χυρόμενον εἰς τὴν Εὐρώπην, θέλει διαλασσιασθῆ καὶ μόνον ἀν ἢ τὰ λοιπὰ μέρη μαστίζουσα νόσος ἐπιωκερθῆ καὶ τὸ Οὐρανίου Κράτος μὲ καταστρεπτικῆς προόδου σημεία, δύναιται τις γὰρ εἰπεῖν, ὅτι ἡ Εὐρώπη ἤρχισε πάλιν γὰρ πάσχη ἐνδειαν μεταξῆς σπουδαιότερας τῆς σημερινῆς, τὴν ὁποῖαν αἱ ἀποστολαὶ τοῦ μέρους ἐλείπουν πλησιάζουσι γὰρ καταρτήσῃσι μηδαμικήν. Ἄλλὰ τοῦτο εἰσέτι ἀδηλον.

Z.

Τὸ 1859 ἔτος παρήλθεν ἄγονον ἐν μέρει δὲ καὶ ἐπιζήμιον πρὸς τοὺς ἐμπορευθέντας τὴν μετὰ

ξαν, τοῖς ἀγῆκε δὲ καὶ ἐν ἀναγκαῖον καὶ οὐσιώδες μάθημα· ὅτι ἡ εἰρήνη δὲν ἀρκεῖ μόνη ἕνα ζωογονήσῃ τῆς μετάξης τὴν καταναλώσειν· ἀπαιτοῦνται καὶ τιμῶν ὄροι εὐλόγοι· ἄνευ τούτου ἡ ἐξέδουσις γαλαροῦται, τοῦ ἀνθρώπου θεραπευεῖται τὴν ἐκ τῆς μετάξης ἐλλείψιν δι' ἄλλης ὕλης ἤτοι παρηγάς.

Ἐν μίῳ τῶν πολιτικῶν παραγῶν τοῦ Μαξον καὶ τοῦ Γιουβόν, οἱ ἀγορασταί, οἱ ἐν Ἀνατολῇ εὐχὴ οἱ ἐν Γαλλίᾳ, ἐδείχθησαν πέραν τοῦ ὄρους γενναῖοι. Ἐπλήρωσαν τιμὰς ὑπερέγκυον, ἐλπίζοντες ἀξίας λόγου ὡς εὐλείας κατὰ τὴν ἐπιτοδορ τῆς εἰρήνης, χωρὶς γὰρ ὑπολογίσωσιν ὅτι ἐν πολέμῳ εὐρισκόμενοι εἶχομεν τιμὰς εἰρήνης, καὶ ὅτι ἡ ὑψώσις δὲν ἔχει ὄρα μόνον ὅταν πρὸ κητῶν δι' ἀντικείμενα πρώτης ἀνάγκης, τοιαῦτα δὲ δὲν δύναται γὰρ ὑπομασθῶσιν εἰρή μόνον τὰ πρὸς τροφὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτούμενα· διὰ τῶν ἄλλο ὑπάρχον ὄροι, τοῖς ὁποῖοις εἶναι δύσκολοι, εἰ μὴ ἀδύνατοι, γὰρ ὑπερπηδήσῃ. Τούτο ἀπεδείξαν τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμῶν τοῦ 1859. Τότε παρετήρησαν ὅτι εὐνοϊκὴ διὰ τὴν κατανάλωσιν τῆς μετάξης ἡ εἰρήνη, ἀποβαίνει σχεδὸν ἀλυσίτελής ἐν μίῳ τιμῶν ὑπερέγκυον. Ἡ Ἀμερικὴ ἐφάρτη φειδωλῆ εἰς τὰς παραγγελίας τῆς, ἡ Εὐρώπη ἢ μᾶλλον τὰ ἐν Εὐρώπῃ κράτη τὰ μᾶλλον καταναλίσκοντα τὰ ἐκ τῆς μετάξης παραγόμενα χειροτεχνήματα, δὲν ἐφάρησαν γενναϊότερα, αἱ τιμαὶ ἀντὶ γὰρ ὑπερβῶσι τὰς τοῦ 1859 μόλις τὰς ἔφθασαν, ἐκ δὲ τῶν ἐμπορευθέντων τὴν ὕλην ταύτην ὀλίγοι ἐξῆλθον μὲ ὡφέλειαν καὶ ταύτην μικρὰν· οἱ πλείστοι κατέβησαν ἀπὸ τῆν χρημάτων ἀνταλλαγήν, τινὲς δὲ κατέθεσαν ἀπὸ τῆν χρημάτων ἀνταλλαγήν, τινὲς δὲ κατέθεσαν καὶ τιτὰ ἐκ τοῦ βαλαστίου.

Εὐτυχέστερον δὲν παρήλθε τὸ 1860. ἴσως μάλιστα κατ' αὐτὸ εἶχομεν πλείστους ζημίας, ἰδίως οἱ εὐρεθέστες μὲ τοιοῦτον ἐμπόρευμα, ἀφ' ἧς ἡ γὰρ ὑπάρχουσα ἐμπορικὴ κυτταρὴ ἤρχισε γὰρ περικαλύπτῃ τὴν Εὐρώπην· ἀλλὰ καὶ τοὺς πρὸ ταύτης κατορθώσαντας γὰρ ἀπαλλάχθωσιν ἐμπορεύματος τῶσιν εὐμεταβλήτων ἀγροῦμεν ἂν πρέπη γὰρ συγχαρῶμεν· οἱ εὐτυχέστεροι, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, εἶναι ὅσοι πωλήσαντες τὸ ἐμπόρευμάτων, ἔλαβον σῶον τὸ τίμημα.

Δύο ἐτῶν παθήματα, ὅταν μάλιστα αἱ καταλήλυθαι πρὸς ἐξέδουσις ἐποχαὶ παρήλθον ἐν μίῳ σιγῶν ἐννοικῶν, εἶναι ἰκαρὴ μαρτυρία τοῦ ἀδύνατον τῆς ἐπ' ἀπειραν ὑψώσεως τῶν τιμῶν τῆς μετάξης· μετὰ διετὴ τοιαῦτα παθήματα, τὸ τίως ζήτημα, ἂν αἱ ὑψηλαὶ τιμαὶ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1856 εἶται ὁ ἴσχατος ὄρος, τὸν ὁποῖον τὸ προῖον τοῦτο δέταται γὰρ φθάσῃ, παύει πλέον τὸ γὰρ ἦναι τοιοῦτον· γιγνῆται δὲ μᾶλλον ἕτερον ζήτημα, ἂν αἱ τιμαὶ αὐταὶ δέγανται γὰρ θεωρηθῶσι τιμαὶ εὐλόγοι (cours normals), καὶ ἂν ἐπὶ τοιοῦτων δύναται τις τοῦ λοιποῦ ἀρέθως γὰρ βασιλεύσει, ἀποροῶν ἐξ ὀλοκλήρου τὰς πρὸ τοῦ 1853, ἢ ἂν

μία ἐν Εὐρώπῃ εἰσοδεία (ἀφθονον δὲν τολμῶμεν γὰρ ἐλπίζωμεν διὰ προσεχῆς τοῦλάχιστον μίλλον) κινδυνεύῃ γὰρ μᾶς ἐπαιαγέρῃ εἰς τὰ 12 καὶ 15 φιάγκα διὰ τὰ κοκκοῦλια καὶ τὰ 50 55 διὰ τὰς λεπτὰς μετάξας. Μία περιληπτικὴ παραβολὴ τῆς ἐνεστῶσης καταστάσεως τῆς παραγωγῆς πρὸς τὴν τῆς καταναλώσεως δύναται· γὰρ λύση ἐν μέρει, ἢ γὰρ βροηθῆσῃ τὴν λύσιν τοῦ ἄλλως σπουδαίου τούτου ζητήματος.

Ἐχομεν τὴν παραγωγὴν πάσχουσαν ἐν Εὐρώπῃ, εἶναι ἀληθῆς, ἀλλ' ὕγιη εἰς τὰ ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης μέρη· ἢ ἂν τὸ νόσημα ἐξετάθῃ καὶ μέχρι τῶν μερῶν ἐκείνων δὲν ἐδειξε σημεῖα προόδου μέχρι τῆς σήμερον· ἰδίως δὲ ἡ Κίνα, διετὴν ἔχουσα κατ' ἔτος παραγωγὴν διὰ τὸ θερμὸν τοῦ κλίματος, ἐξακολουθεῖ γὰρ διδοῖν εἰσοδείας ἀφθόνους, ὅπως πρότερον· καὶ τῶν ἐντεῦθεν τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Γάγγου χωρῶν ἡ παραγωγὴ ἐξακολουθεῖ ἀκμάζουσα, ὅπως ἤματι καὶ ἡ τῆς Εὐρώπης πρὸ τῆς νόσου· διὰ δὲ τῶν χιλιάδων δεμάτων μετάξης, αἷτα ὁ ἀτμός μεταβιβάζει καθ' ἐκάστην εἰς τὴν Εὐρώπην, συμπληροῦνται τὸ ἔλλειμμα. Καὶ διπλάσιον, καὶ τριπλάσιον τοῦ σημερινοῦ ἂν ἦτο τὸ ἔλλειμμα τοῦτο πάλιν ἐδύνατο γὰρ καλυφθῆ δι' εἰσαγωγῆς μείζονος ἐκ τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χωρῶν.

Εἶναι ὀκτὼ ἔτη ἀφότου τὸ νόσημα ἐτέακηψεν εἰς τὴν Εὐρώπην, καθ' ἕναστον δὲ τῶν ἐτῶν τούτων τὸ ἔλλειμμα αὐξάνει, καὶ αἱ πρὸ τοῦ 1853 ἀποθήκαι δὲν ἦσαν ἰκαναὶ οὔτε τριῶν ἐτῶν ἔλλειμμα γὰρ καλύψωσι· καὶ ὅμως, μ' ὄλην τὴν ἀξίαν ταύτην τοῦ ἔλλειμματος, αἱ ἀποθήκαι τῆς Εὐρώπης ἐξακολουθοῦν γὰρ ἦναι, εἰ μὴ πλήρεις, τακτικῶς τοῦλάχιστον ἐφοδιασμένοι. Μεταξὸ δέτα δὲν ὑπεστημεν ἔτι, οὔτε ηπειλήθημεν ὑπὸ τοιαύτην. Νὰ ὑπιστώμεν μεταξὸ δέτα μὲ τοιοῦτοι γείτονες! διδοῖ σήμερον ὁ ἀτμός κατέστησεν ὄλους τοὺς λαοὺς γείτονες, ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς γῆς.

Ἀλλ' ἡ κατανάλωσις προσεῖνει βήμασι γιγαντιαῖσι· καὶ ἰδοὺ καθ' ἡμᾶς ἐκείνο ὅπερ δέταται γὰρ διατηρήσῃ ὑψηλὰς τὰς τιμὰς, ἢ τοῦλάχιστον γὰρ μὴ τὰς ἀψῆσῃ γὰρ ἐπαρέλθωσιν εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 1853 ὄρους. Διὰ τῶν τιμῶν τῆς μακρᾶν ἢ βραχεῖαν διάρκειαν το ζήτημα τῆς καταναλώσεως εἶναι σπουδαιότερον τοῦ τῆς παραγωγῆς, καὶ ἄνευ ἐκείνης, καθ' ἕναστον ἔτος αὐξανούσης, ἠθέλομεν ἄνευ μηδεμιᾶς ἀμφιβολίας ἰδεῖ τὰς τιμὰς εὐτελεῖς, μ' ὄλην τῆς νόσου τὴν ἐπιβροῆν.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος.)